

הכל מנוס הכלוד שסתולן הוא מטען אליו כדי נסיעה וסתיי
כליניס ותינו מוחר ומגרן.

סימן רמה

שאלת هل מגרclin ססתמיינו על סמיהה וכן מי צנולד לו אין
הס מנער ססתמיינו.

תשובה מסתדרת לכל צנולד לו אין לריך לריך ססתמיינו אין
וילוזו לו צניש מהריזין אין לו גינז, דאל
קיימלן אין כלינס נמלה דרכי יומן דהמר נפליך קרוולא אין
קינה צמיס החריס אין לו קינה מנער ססתמיינו, אלט צאל
רלהמי סנאגו אין מפיו שגדולס מהר נחלך. וטמיה עטהוס
רשות כקרלה חתלה דמנכלין ומון ולט צטונס' לכל טליינו צאל
מושמן למן כמנעדות אין מגרclin ססתמיינו נחוגה, וכדומליין
כארטס אטנס' מהו לומר מן צראט האטס וציס אטפורייס
רטשות לה קה מיגעיה לי דהפיו מקלה חדתת למארין כי קה
מייגעיה לי מוגה כיוון דמושמן למן קה מהו למארין או דילמה
כיוון דלה ליקטו רגלאס לה למארין. ומפני שלהתי גדויל שוד
אלט נאגו לומו הי דוחק אין. ולה עט פיט זאה ליינו מסקפין
כל גאנך סהרי נפלין גאנט מוקנו ומון' וטמיה מהך עט מוש
ממושם סתורה כפדיין גאנט הומר. ולפי טעם ואל הומן
צפפליך קרוולא' צאנס' כליס חדתיס וויפלה לו יוטה מהטוי'
וכל הומן צאנכוו סט דלהו מושן למן' הלה נמקוס ננהה
בגלד ייל דלהו מוגה למארוס הלה נרטשות ומושס פלונגה
להית גאנט' צאנס' ציוה צאנט' הו ליוה צאנט' צאנט' צאנט'
הומרין והס צאל נמל' מושען הומן. **גנאל**

אבל על סמיהה אין למארין ומון מדע סהרי למארו נפליך
רצוי הלאיעור דמילה¹³ קמאל למאר עט סמיהה אלט סטן
הומר לאכניינו נזריתו צאל הנרגס אלטינו שגעומדין צט למארין
צטס שאכנייטו סמגער לומר לאכט קדס ייד מנטן, ולט נזכל
תעלת מושס סחתמיינו. ומיהו אין הטעם מהמתה דלהט לא
טערלו ליוקה כמו שלמה לאט נהמר טעם ואלט צראט
צאטמתה גמעוועו¹⁴ לדמקוס דהילט קערת ליוקה גס סהט
מגער וטל טיין נזרוי שאטמתה גמעוועו. הצע נריכת
ססתמיינו הינט תליש צאטמתה הלה מליה נדער צמגיעט לו

שאלת هل מומר לעמוד נכסכ'ג' לעמוד גני הלס אטלי
לטכ'ג'ג' חטט לכטודו ותקון צאל עטמדו צפוי ר' ג'י
אלט וו' נמן דטליהם נטוף תולוות' וכ'ג'ט הכה נמקוס
בזינה. וו' מוש חייכ' לעמוד סט מפני המוחיך לעמוד דבר מולה.

תשובה מפיו נכסכ'ג' חייכ' הלס לעמוד צפוי רטו וטכ'ו
ומפני ת'ח' ומיניכ' נמי' נצרייחל סנטוילו
ובתאש הכל מוקוס קהמר וטפיו נצמי נסיות וצמי מדראות
ויל'ג' דענד נטעמו סו' דענד דהילו קהה סטקו' לעמוד
מפניו צפוי ר'ג' ג'ט סי מקפידין רטי מיהיר ולפי נחן
וילדרגה ר'ג' דענד כדין סו' דענד. וו' עט פיט שטטקו' לעמוד
מפניו חטט נמקוס רנו' נמי' מיל' צפוי רטו ממת' א' גאנ' נצמי¹⁵
נסיות וצמי מדראות הס' נבדד ולקוס מפני כל הלס רטה'.

סימן רמד

לארדיה

שאלת צעל נזרן על מקרלה המגלה וקלט מוקטת
וצמעו קול קטטה חמוץ ויילו מקרטן וטמיה כטן
חוו, מסו שטמוא' צלאט נזרן וטמיה מלטה.

תשובה מפיו צאה כל גמור את אלה ליין צוואר נלהט
כני צאלל אין מגלה בין צתקעת סופרי, וו'ס
חוו וקרלו' טעות סו' צידס וכל שטטה דער צהינו לירין
נקלה סדיוט', וכל סקן לה חור' דהויל לה נטלה. וו'ל
שוד הפיו סט חיין צטימה מפקת כי מן סדין חיין צטימה
הפסק אלט צטטם צין סטרכס להמלחמת הממעסה כמי צטטם צין
בלכת סלחת למילא זולמי לדדריס סטילין סטן מללן סטילילא
געול כירוך¹⁶ לי נמי געיל לטרויא, וכן צכל גראט צעל מעטה
בצין צרכת מקיעת סופר להקיעה וצין צרכת מפליין להנחתן.
הכל מהר הקמלחמת הממעסה לו סטמו'ה צערן ערלה ליינו הפסק
ולמיין צוואר, וככל דכץ צרכת בלחת למילא למילא ציילן
להקיעת. הלה צרכות צעל הממעסה רהי צאל נטמא עד גמר
הממעסה קדריהם סטמיהה וסmegלה וטגדיקס וטגדיעת קול צופר
וקרילט סטאלל וכל ציוה צו' וטמא גווערין צו' ציון נטו
למג'וּה הצע נט' מה ליינו מוחר. וטגדיקס גס כן פוסק נטמאע

ס"א בהג'ה וו' י"ד ס"ז' ובהג'ה. 1 ברכות ס. א. ועי' בח' שם, שנ'ל'
לפסקוק כל'ק אלא שהפוסקים פסקו כל'ב. ובדרכי משה או'ח שם תהה
ההרי בגמ' מבואר דמברכין הטוב והמטיב, וכו' דרכ' מיררי במתה אשתו
וכ'כ' בשוע' ובה' וטה' ז' כ' דס'ל דמברך גס שהחיהנו, ע"ש ושם.
2 עירובין מ. ב. 3 בב'ג', בפרק כלל מערביין, והוא עירובין שם.
4 בב'ג', שאין זה. 5 פחסים קכא, ב. 6 בב'ג' י"ד אמרו, ונראה
שר'ל שאר עז' אמרו שהוא רשות. אמן בב'ג' בא'ח הלשון אמר זמן,
ויצ'ע. 7 ברכות נד. א. 8 שם נט. ב. 9 בב'ג' או'ח נוסף, אותו ולאו
מצווה. 10 שם וס. א. 11 נראה שצורך להוספה, נהגו. 12 נראה
שצורך להוספה, אין. 13 שבת קכא, ב. ע"ש. 14 כתובות ח. א.

5 להלן כאן ר'ג' ובגמ' בהוריות רשב'ג'. 6 יג. ב. 7 בח'ה שם
טספ', ה. 8 בח'ה שם רשב'ג' וראה לעיל הע' 5. 9 ראה ב'ב'
ק'ב'ג. ב. 10 וראה הלשון בח'ה שם. 11 ציריך להוספה, בא.

רב'ג. ב'י או'ח תרצב ורומה גם בס' חלב שוו' שטטם ס' א' וע' שט
תקגב'ג' צ'ג'. 1 עי' חי' רכינו ברכות כג', א' ר'ה לד', ב' מגילה יה. ב.
2 יוז'טטמי ברכות פ'ב' ה'ט (כא, א). 3 ציריך להוספה, וברך, וכ'ה' בספר
הפרדה ז' ח'ים בין אשר שערט פ'י'ג' וראה הלשון בב'ג'. 4 צ'ל' ברוך,
וכ'ה' לד'ל' צ'ג'. 5 ברכות מ. א. ע'ש. 6 שם יד. א. 7 ע'ע ר'א'ש
פסחיכ' ביא סי' י' וארכחות חיים הל' חוי'ם יב, ובספר הפרදש שם פט'ז'.
ר'מה. צ'ג' לעיל כסו, ב'י או'ח רכג וו' י' רסה, ועי' שו'ע או'ח שם

חוֹדְרוֹיו וְכַדְרוֹי (וְכֵל זֶה לְאָלָו הַנוֹּגָגִים לְבָרָךְ, וְכַנְּגָל אֶות גֶּ'), אֶךְ כֵּל זֶה⁴² אֵם שָׁמָח בָּהּ הַרְבָּת.

שְׁחַחְיָנוּ וְהַטּוּה^ט עַל חִינּוּךְ בִּיהְכָּן,
סָ"ת, מְצֻוֹת שְׁעוֹשָׂה לְרָאשָׁוֹנָה, הַדְּפָסָת
סְפָרָ, נִתְמָנָה לְרָבָּ, הַגְּיָע לְשָׁבָעִיט

ה. מְ"ב סְקִי"א : וְעַל כֵּן קְהָל שְׁבָנוּ אוֹ קְנוּ
בִּיהְכָּן יַעֲמֹד שְׁעֵץ וַיְבָרֶךְ בְּקוֹל רַם הַטוֹּב וְהַמְּטָב
לְהַזְׁכִּיא אֶת כּוֹלֵם. וְלְהַלֵּן (בְּסְקִי"ג) מִבְּיאַה המשְׁנָ"ב
לְעַנֵּין אִם קְנָה סְפָרִים חֲדָשִׁים שִׁישׁ דִּיעּוֹת בּוּנִין
הַאֲמַרְנוֹנִים⁴³ אִם יַבְרֶךְ עַל הַמְּצֻוֹת
לְאוֹלֵה הַנּוֹתָר נִתְּנָנוּ, וְעַיִן עוֹד בְּשַׁעַה^{עֵץ} וּבְבַהֲטָט
וּשְׁעָ"ת, וּמְסֻקָּנָת הַדְּבָרִים דְּמַצִּינוּ לְדוֹן בְּהַרְבָּה
מְסֻפָּרִי גְּדוּלִי הַדְּרוֹת בְּעַנֵּין בְּרָכַת שְׁחַחְיָנוּ⁴⁴ אוֹ
הַטוֹּב וְהַמְּטָב בְּחִינּוּךְ בִּיהְכָּן וּבִיהְמָ"ד⁴⁵ וּשְׁאָר
מוֹסְדּוֹת תּוֹרָה וְחַנּוּק, וְכֵן בְּמַיְשִׁיבָרָ סְפָרֶ⁴⁶

ולדעת הרמב"ן מצוות ישוב ארץ ישראל נוהגת
מן התורה גם בזה"ז.

ומי שוכנה דירה להשכעה או להשכירו
לאחרים לדברי הכל³⁸ אינו מברך שהחינו,
או"³⁹ שָׁבָא לעיתים לשם לתקופות קצרות.

ברכת שְׁחַחְיָנוּ וְהַטּוּה^ט עַל שִׁיפּוֹצִים והחחבת דירחת

ד. שם: בית חדש, ובמ"ב (סְקִי"ב) ה"ה אֵם
נְשָׁרֶף וְחוֹזֵר וּבְנָאוּ, אֶכְל אֵם סְתָרוֹ וְחוֹזֵר וּבְנָאוּ
ישׁ דִּיעּוֹת באַחֲרוֹנִים וְסְפִיקָוּ לְהַקְּלָל, וְאֵם הַוּסִיף
בו אַיִזָּה שָׁוֹרָה בְּגָוֹהָה לְכֹוּעָ יִשְׁלַׁבְךָ. וְכֵל
שְׁכַנָּן אֵם הַוּסִיף חַדְרָ מְגֻרִים אַעֲפָ⁴⁰ שְׁהִיא
הַשְּׁטָח שְׁשָׁם בְּרָשְׁוֹתוֹ אֶלָּא שִׁשְׁמָשׁ כְּחַצְרָ אוֹ
מְחַסֵּן וְהַשְׁתָּא הַוּסִיף עַל בְּנִיתָוּ, וּכְמוּ כֵּן אֵם⁴¹
שִׁיפּּצָּאת דִּירָת מְגֻרִיו בְּאוֹפֶן שְׁשִׁינה את צוות

במג"א סי' תקס"ח סק"ה. ובארץ יש יותר לצדר לברך שהחינו בדורה חדשה עפ"י מש"ב בס' מגוז
העלומה (ברכות נ"ד). דהנתא דבנה בית חדש קאי על ארץ ישראל, ועין עוד בארכוה בשוח"ת להורות
נתן ח"ב סי' ר"ב עפ"י החת"ס בתשרי יוד"ד סי' קל"ח דאין לבנות בנינים מפוארים בחורל' דנראה כמתיאש
מן הגואלה, ולכן לא נהגו לברך בחורל' כי אין זה שמחה שלמה. 38. ברכת הבית שער כ"ד סע"י ל"ג
וע"ע מור וקצעה הכא. 39. כיון שיש לו בית דירה לגור שם, וסתימת דברי חז"ל והפוסקים לברך
שהחינו וטהו ים רק בבית וכלים אשר משתמש בהם תדר, והכא עיקר כוונתו בבית זה הוא לצורך
השכעה והכנת רוחחים, אמן אם דר שם תקופות ארוכות ודאי מברך עפ" שבזומנים שאנו שם משכירו
ושל לו עוד דירת מגורים. 40. בן איש חי שם. 41. שוו"ת בצל החכמה ח"ד סי' מ"ט, דמש"כ המשנ"ב
סתרו וחוֹזֵר וּבְנָאוּ הדינו כפי שהייתה בצורתו הראשונה, וכן על שיפוצים בדירה כנסחרת הדירה בצורתה
הראשונה. 42. הליכות שלמה פ"ג אותן י"ד תש"י מכתי הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, ועיי"ש שלדעתו אם
לא הגדיל שטח הדירה עפ"י שסתור כתלי' ביתה ובנה מחדר בצורה שונה לא יברך שהחינו. 43. ובהליכות
שלמה שם שאין נוהגים לברך, אבל אם קנה ש"ס מהחוֹדֵר וְכוֹדֵר רשות לברך בשושן לו שמחת הלב
מושה, וכן בשלchan הטהורה סע"ג מסיק (قدרכו בכל ענין ברכת שהחינו) שיש לברך על שמחת קנית
ספריו קודש, אך כאמור להלן הנכוֹן לברך על פרוי חדש ולכין לפטור. 44. והנה, יש לבאר דאם כי בכל
הענינים דלהלן מצינו לדון-בפוסקים אם לברך שהחינו, לענין ברכת שהחינו על פרוי חדש לדעת רוה"פ
MBERIN שהחינו וכן המנגה וכדרקמן סי' רכ"ה אות ט, ואם כי לפעמים בדרכם ולהלן יש שמחה רבה
יותר מאכילת פרי חדש, והחילוק מובן בבירור עפ"י מקור הדברים דמקיילים בברכת שהחינו שהוא רשות
שהוא בדרבי הרמ"א ריש סי' זה עפ"י תש"ו הרשב"א (סי' רמ"ה) "דכל שאינו בא זמן לזמן כמורעות
אין מברך שהחינו כחובה" וכו', וכ"ה במג"א סק"ה בשם Tos' סוכה (מי"ו: ד"ה העושה) בשם רב שרירא
גאון, וא"כ בפיירות שאין הדבר תלוי כי ביד האדם אלא בטבע הבריאה שנטע הקב"ה בעולמו שמזמן
לזמן מתחדרים פירות חדשים, ודמי יותר לימים טובים ומועדות, משא"כ בכל הדברים דלהלן שאין זה
תלוּ בזָמָן כָּל, אֶלָּא בַּיד האָדָם לְחַדֵּשׁ הַדְּבָרִים דְּלְהַלֵּן עַת שִׁוְעָצָה, וְלֹכֶן גָּרָע טְפִי לענין ברכת
שהחינו, וע"ע סי' רכ"ה אות א'. 45. עיין שע"ת סק"א, שור"ת חת"ס סי' קני"ז (הנזכר בשעה"צ סק"א),
שוע"ת מהר"ם שיק חיון"ר סי' שע"ד, ש"ד"ח אס"ד מע' ביהכין אותן י"ב. 46. עיין שע"ת סק"ב, מור וקצעה

שיטת מקובצת

פרק תשיעי נ"ט ע"ב

ברכות

מה

מן פנוי שאין היחידים נקיות שכן עסוקיות כל הלילה. ובגמרה לאו בדוקה נקט הhai סדרא אלא כלומר על מעשה פלוני אומר ברכה פלונית על נטילת ידיים. נראה מכאן דאפיילו על נטילת הראב"ד

כ"י מ"ש יריה אומר על נטילת ידיים. נראה מכאן דאפיילו על נטילת הראב"ד ידים דחיפלה מה מברך עליהן כך ולא על וחיצת אף על פי שאין צריכין כל דלא פלוג רבען בונשחא. והכי אמר דכל שעשה שיוועצ' מבית הכסא וידיו עסוקיות ציריך ברכה זו מפני שציריך לבורך ברכה נקיים. והיכי שמנקה ידיו בצורו אומר על נקיות ידים. הראב"ד זיל:

דף ס"א ע"ב

לא יכול אדם את ראשו בוגר שער המורה שמכובן בוגר בית קדרשי הקדרשים. פירוש כגן עומד ערום וכיווץ כוה חוץ מן הנפנה שהוא אסור ביזהר מהה כדברם:

לא אמרו אלא מן הצופים ולפניהם. פירוש ממקום שיכולים לראות ממש לאפוקי עומד במקום שיכול לראות אלא שהוא עומד עכשו במקומות. וברואה. אבל רואה והוא מן הצופים ולהחן בוגר גובה וחלול שאפשר לראות שם או מן הצופים ולפניהם ואני רואה לא:

הנפנה ביהודה לא יפה מורה ומורה. פירוש ארץ יהודה היא רזועה ארכוה בוגר כל הנפנה באורה ורזועה רזועה ירושלים לציד אחד לצפונה הילך כל הנפנה באורה ורזועה פירעו שלפניו או שלאחריו בוגר ירושלים אם יפה מורה או מורה. אבל הופך אח פניו לצד צפון או לדרום וצדו בוגר ירושלים ולא פירעו כלל. ובגילו שהוא ארכ שראל מה שכגד ירושלים לציד אחד כלומר לצפונה של ירושלים אם יפה צפון ודרום כלומר פניו לצפון או לדרום נמצאת פירעו בוגר ירושלים. אבל הופך פניו למורה או למערב:

וחכמים אסורים בכל מקום היינו חנאו קמא. פירוש דודאי ליבא למיר דאותו למייר לאסור אף שאורחות דאמ אין לא יפה כלל אלא לא אמרין אלא מורה ומערב ביהודה או צפון ודרום בגיל:

איבא בינויו צדרין. פירוש צדרין שביהודה למורה ומערב ושבארץ הראב"ד יושאל צפון ודרום שאינו בוגר ירושלים למורי דמל מוקם כל אותו רוח אסור אליבא דתנא קמא ולרבנן בחראי איינו אסור אלא מה שנגד ירושלים ממש ולאו לטפויו איתו אנתנא קמא אלא איפלו ארי יוסי אותו ולטפויו עלייה. כן נראת מפירוש וש"י זיל כל זה. ולא כן פירוש הראב"ד זיל:

איבא בינויו חזחה לא-ארץ. פירוש דלא עקיבא אסור דהא כל מוקם קאמר. ולתנאי קמא מוחר דלא קאמר בכל מקום: **וחלבתא** כת' עקיבא דהוא רביה בותיה בכירא ליה. הילך אסור לפנות בכל הארץות נגד ירושלים איזה צד שייהה. ומיהו בירושלמי מיסים בה ובכל בוגר בוגר שיאין שם כותל דכל שיש כותל נפה מיד וכל דבן בית הכסא שכיבת. ואף על גב דאמר ר' עקיבא ננטסי אחר ר' יהושע מכל מקום כוון דאיבא קרן זותה קרי ליה כינסה:

דף ס"ב ע"א

אתא ר' אבא נהר ליה אבבא. וייש גורסין נחר: אמר ליה אבתי לא עילית לשער. יש לפרש דר' אבא הוא דאמר ליה לרבי ספרה היכי הוה אמר ניעול מר מי לא תנן וכור' אלמא אין דורך שיכנסו שנימ שכאחד. והזו הדין דקשיא עליה אמר לא נעל כשכננס. והוא סבר מסוכן הוא אם ישנה נקביו ומפני כך לא נעל שמא יבא אדם נמהר לנקביו ויסתכן:

דף ס"ב ע"ב

בסק כפורים ראה. ואף על גב דלא כתיב ביה ראייה מכל מקום כתיב ביה וכורן לפני ה'. ומשום היכי קאמר דבא זכרונו לפניו:

ואסיקנא דקפנוריא אסירה בנית הכנסת ורוקה שריא. ומשום היכי איבעי ליה למייעבד כר' מונה דירושלמי דהוי ורקוק ושאי:

והמטיב. ובירושלמי פרק כיצד מברכין נמי אמרין רבי כל כל חבית שהיה פותח היה אומר הטוב והמטיב ואך על פי שעדיין איינו יודע אם טוב הוא אם לאו. [ובכן כשבא] לו ריבויין בסעודה על דעת לשחות אף על פי שאינו שותה עכשו לאalter. וכותב הראב"ד זיל בפרק כיצד דהו הרין לפת יפה מן הראשונה ועל כל משקה טוב מן הראשון מברך הטוב והמטיב. וכן דעתו בבירך על הין ובאו לו משקין אחרים. אבל בתוספות כתבו בפירוש דבפת ליכא הטוב והמטיב:

שינויי מקום ציריך לבך. פירוש בירושלמי פרק כיצד אפיקלו לבוך בצד מורה של ana ובא לאכול במעבה ציריך לבוך בצד כתתילה:

בנה ביה חדש וכנה כלום חדש אמר טהור שחתנו. פירוש לאו דוקט חדשים דהו הרין לקונה שחוקים חדשים הם לו. ונקט חדשים לאפוקי מכחה וכנה וכדאמירין נמי גבי עורי המלחמה כיlich איש נשאה חדש למעוטי גרשא והחזירה. והכי איתא בהדייה בירושלמי. וברכיה זו יש אומאים שאינו מברך אותה עד שישתמש בדבר עדר שידור בבית וילבוש הכלים:

האי נרטין אמר רב הונא לא שנא אללא שאן לו ביזא בהן אבל יש לו ביזא בהן אין ציריך לבך מפני שתנתנו מועמת. ור' יוחנן אמר אפלו יש לו ציריך לבך. דרכ' על פי שיש לו בירושה מכל מקום הנהנו גודלה על אלו שהוא קונה. מכל דרכי כנה וחוז' וכנה כוון שיש לו כל' אחר שקנה הוא עצמו איינו ציריך לבך דאפלו ר' יוחנן לא אמרה אלא מפני הקניה. לישנא אחרינה אמר לה לא שאנו אלא קנה וחוז' וקנה ביזא כוה אבל כנה וחוז' וכנה כוון יש לך קנה וחוז' וזה ציריך לבך. ור' יוחנן אמר אפיקלו כנה וחוז' וקנה ציריך לבך דעל כל' שקנה דברי הכל' ואפיקלו רב הונא מורה דמברך. וקיים לנו כל' שקנה דברי יוחנן דאפיקלו קנה וחוז' וקנה ציריך לבך ור' יוחנן דבר' קן ציריך:

אללא ר' יוחנן דאמר במאן. דהה ר' יהודה דוקא יש לו קאמר ולא בקנה וחוז' וקנה:

דף ס' ע"א

מברך על הרעה מעין החטופה. פירוש על רעה שהיא כעין טוביה מברcin כמו על רעה גמורה. והיכי דמי כען דשקל בדרא' וכרי' דהשתא מיהת רעה היא. ועל הטובה שהיא כעין רעה נמי מברך הטוב והמטיב דרכ' על גב דמסתפי דילמא שמי' וشكل' לה מיניה השתא מיהת טובה היא. ואיכא נוסח דכתיב בהו במתניתין מברך על הרעה מעין על הטובה וכרי' והצוקע על מה שעבר. ואcolsvo קאמר הרוי וז תפלת שוא שם בירך על הרעה כמו שמברך על הטובה (וכרי' והצוקע) דהינו הטוב והמטיב והיכי דמי בקהל' בדרא' הרוי וז תפילה שוא:

ובברך שאין דניין והויגין בו פירוש שהויגין בלבד דין. אבל בכרך שהויגין במתHon וועל ידי דיןים איינו ציריך להודות והוא הדין שאינו ציריך לבך כשננס. והכי משמע בירושלמי:

דף ס' ע"ב

האי **בכל** הני דאמירין כי פרוס כי מנה כי מסגי וכרי' כתבו בתוספות דכל היכא שאינו עושה אותו מעשה כען שוכב על מטהו ואינו קם או שאין לו סודר לפרס על ראשו מברך כען שאינו נהנה. וכן כתוב הראב"ד זיל. אבל על השוכן בין חסכה לאורה נתקהנה אף על פי שלא שעל שהוא מכחין בין חסכה לאורה נתקהנה והאדם נהנה מן האורה. ולא נתקהנה על האורה השמיעה מפני שעדר מהחין בו השעות דפעמים אין אדם ציריך לאותה הנהה וכל' שמשמע מברך אותן. אבל הרב ר' יהודה הנשיא אל ברכלוני זיל כתוב דלעולם מברך כל אלו הכרחות דעל סדר מעשה בראשית ועל מהגנן של בני אדם נתקנו. וכותב הראב"ד זיל דאיינו מברך אלו הכרחות אלא בשחריר את בילויו הרבה כען בלילה איינו מברך מהן כלום שלא נתקנו על הנאת עצמו בלבד אלא על נהגה שביעולם גם כן. וברוכות אלו נהגו לאומרן שלא סדר שהן אמרות בגמרה

בהדייא בש"ס דף נ"ט ע"ב בתקילה אומר ברוך רני האמת ולבסוף הוא אומר ברוך הטוב והמטיב וכ"ה בר"ף ורא"ש וכן מבואר בדבריו רשי ז"ל שהזוכרנו ס"ק שלפני זה והילך צ"ע למה לא הקשו עליו מזה.

[סעיף ד'] (ה) בשעת הקנין יש לו לברך. כ"כ הרא"ש והרש"א וכ"ד כל האחرونים ז"ל אמנים אין המנהג כן בינו לבין אלא מברכין דוקא בשעה שימושים כהם הדינו בשעת לבישת ונראה לפק"ד שדרמו זה להחיא דלקמן סי' רכ'ה ס"ג גבי פרי חדש דמנינה היה לו לברך בשעת ראייה מ"מ העולם נהגו לברך בשעת אכילה משום וזה עיקר ההנהה כמבואר ברא"ש וכוכ' יעו"ש והנ"ה והוא הטעם. ויש להביא ראייה לזה מהא דאיתא לקמן סי' ת"ר דבליל שני של ר'ה ה"מ ז"ל היה מכון שהיה לו בכל שנה מלובש חדש כדי לברך עליו זמן לצאת ידי ספק וכתבו רמ"א ז"ל שם ומבודד מזה דלא היה מברך בשעת קנין אלא בשעת לבישת ולא היה לובשו אלא בליל שני של ר'ה כדי לברך עליו זמן לנ"ל שוב מצאתה לרוב מ"א סי' כ"ב שמחליך בענין אחר ומה זה ישב היא דסי' ת"ר וגם בס"י זה כתוב כעין זה בשאר כלים יעו"ש ואני הנראה לפענ"ד לפי מנהג העולם במדינתן אלו כתבתי.

[סעיף ה'] (ו) שימושים בהם הוא ובני ביתו מברך הטוב והמטיב. מבואר בטור וב"י לדעת הסמ"ק הדינו לומר שمبرך הטוב והמטיב נוספת נוסף על שהחינו וכאן מREN ז"ל בש"ע השמייט תיבת גם הטוב וכוכ' והוא לפוי שסובר דלא נקטין כהס"ק ז"ל בזה. אמנים ראוי להרב השירוי ז"ל שכטב וז"ל ובס' הקוצר שכטב מברך הטוב והמטיב פירושו גם הטוב והמטיב וכוכ' ל"ח אותן נ"ז עכ"ל ולפק"ד רחוק הוא בעניין לפרש בן דבריו הש"ע דאילו הוה ס"ל וכי כל כי הא מילתה הוה בעי לפירוש והרי בס"כ כבר כתובadam יש לו אחיהם במקומם שהחינו מברך הטוב והמטיב הרי גילה דעתו בפירוש דכשהברך הטוב והמטיב אנו מברך שהחינו וכוכ' ממשמעות הש"ס והפוסקים. ומ"ש הרב השירוי ז"ל שכ"כ הל"ח ז"ל אותן נ"ז אנו מוכrho לפק"ד ונראה שלא כתוב הרב ל"ח שכן הוא דעת הש"ע אלא הוא ז"ל ס"ל עיקר כדעת הסמ"ק אעפ"י שהש"ע השמייט תיבת גם הטוב וכוכ' יעו"ש אמנים משתמשות דבריו מREN ז"ל בכ"י משמע קצר דפוסק כסמ"ק ז"ל.

(ז) אם נתנו לו במתנה מברך הטוב והמטיב שהיא טובה לו ולנותן ע"כ. נראה ברור בדבריו דרבינו רשי ז"ע והפוסקים דוקא המקבל מברך אבל לא הנונן דאל"כ לא הוא שתקי מיניה ומלבד זה נראה לפק"ד להביא ראייה ברורה לזה דבריו מREN ז"ל בב"י שכטב על דבריו הטור ז"ל בשם סמ"ק שאם קנה לו ולבני ביתו מברך הטוב והמטיב וז"ל נראה הדינו בכל שימושים בו הוא ובני ביתו אבל אם קנה כלים לו וכליים לבני ביתו מברך על שלו שהחינו עכ"ל.

אחרון אהרון. ומ"ש רשי ז"ל על בשורת היושה שנשאה לו ירושה מאביו דמשמע שלא היה יודע בה וגם מ"ש בסוף דבריו כלומר הניח נכסים דמשמע נמי שלא ידע בהם נראת ברור הדינו מפני שהזוכה לו ז"ל בש"ס דקאמר אל מת אביו וירושו דמאי קאמר ומאי רשותה פשיטה דירוש את רצח בה דאין הבשורה לומר שהוא ירושה דזה פשיטה הוא אלא ר"ל נשאהה לו ירושה וביאר דבריו יותר וסימן כלומר הניח נכסים שרצתה דהא דקתני וירושתו הכוונה לומר שהניח נכסים אבל לא נחית רשי ז"ל לדיקוז זה ולומר דזוכה בשלא היה יודע בו מתחילה ומילא אודה ליה דזוכו מדברי הרמב"ם ז"ל דלשונו הוא כלשון הש"ס והר"ף והרא"ש ז"ל ולא ידעת מה ראה לדזוקן מדבריו הרמב"ם ז"ל טפי ואית ונידוק הכி מילשון הש"ס דקחתי מת אביו וירושתו דמשמע ש商量שין אותו על היושה של האה יודע בה לק"מ דיל בפשיטתו דבש"ס אותו לאשמעין כמה ברכות מברך אם יש מנון לאביו ולפי שדרך העולם בכך שירשו דהינו שהניח נכסים מברך שתים וזה מדוקדק הדק היטב בלשון הש"ס והר"ף וקצת פוסקים אחרים שכטבו אל מת אביו והוא ירושה דנראת דר"ל אם הוא בענין שירשו מברך שתים וגם דברי ש"פ שכטבו אמרו לו מטה אביו וירושתו נראה לפרש כן דאין תיבת וירושתו מדבריו המבשרים שאמורים לו וירושתאותו אלא קרי בה וירושתו שפירשו וירושתו וגם דברי רשי ז"ל יש לפרש כן ומ"מ איך שהייתה עיקרת דדין נראה כדכתיבנה והכי מוכחי דבריו הרא"ש במה שנחק על הר"ף לענין ברכת הגשמיים (דלא בענין שבו שותfine באotta שדה ממש) והביא ראייה מדין מת אביו וירושו דלא מפליג בין חלקו הנכסים ע"פ האב (כלומר דבכה"ג אינים שותfine באotta טובה ממש) ע"כ ומסתמיות דבריו ממש דר"ל שכטב כתוב וחילק נכסיו בחיו שדה זו לפלוני וזו לפלוני וכיווץ ומשמע דהבניהם ידעו זה כבר וא"ה מברכין ואעפ"י שיש לדוחות הדין דין אמת לענין דדברי מרדי).

(ד) מברך ג"כ שהחינו וכוכ' הטוב והמטיב. הנה מבואר הצורך לברך דין האמת והחינו או הטוב והמטיב במקומות שהחינו וכוכ' הרוב ב"ח ז"ל ושכן מבואר בדבריו הרמב"ם והסמ"ג ע"ש. וראיתי להרב פרישה ז"ל שכטב בשם רשל ז"ל דאיינו מברך דין האמת ושכן הוא בסמ"ג ע"כ והוא נחلك עליו דברי רמב"ם כתוב בהדייא בתקילה מברך דין האמת ואח"כ הטוב והמטיב והיוור תימה שכן מבואר בסמ"ג בדברי רמב"ם ז"ל עכ"ד. ואני תמהה שהרי כן הוא

